

ישראלים במילחמת אנגולה

הצוות הישראלי עז נהר קונגה אפריקה מעל לגשר

אפריקה, לכאר כושי, שעד לאותו לילה לא דרכה בו רגל אדם לבן. „אחד הדרום-אפריקאים סיפר לי, שכמה ימים קודם-לכן נורה אדם ציבעוני על-ידי מחתרת ה.סוואפי“ (מחתרת נגד-לבנה הפועלת בנאמיביה) באותו באר. בשל קשר ריו עם הלבנים. כתרניאל) ואני, יחד עם כתבייהעיתונות והטלוויזיה ציפצפנו, כי כניסנו לבאר זה, על חוקייההפרדה של דרום-אפריקה וכולנו, יחד עם אותם פקידים שהצטרפו אלינו, היינו צפויים לעונשי מאסר.”

המילחמה רק החלה

מ וסיף כתרניאל: „כאשר שמע אחד הכושים בבאר שאנחנו מישראל, הוא כרע מייד על ברכיו — רק מאוחר יותר הסתבר לנו שהוא משתייך לכת-נוצרית, שהבישוף שלה ביקר בישראל פעמיים ושב מלא התפעלות — כך שהסכנה, לגבי צאצא מרעייתו של אותו בישוף, לשליחי הי משיח...”

למחרת טסו כתרניאל ורוזנפלד במסוק מעל לאזורייהקרבנות, לדבריהם, גילתה ממשלת דרום-אפריקה, הטוענת שכותותיה חדרו פנימה רק כ-100 קילומטרים אינה נכונה, ושהם חדרו מרחק קרוב ל-400 קילומטרים. מן האוויר הבחינו השניים בשייריננות דרום-אפריקאיות נושאות תור תחים וגייפים מתוצרת מרצדס.

ומסיף כתרניאל: „בהליקופטר נודע לנו, מפי אחד מאנשי הצוות, שנפלו כבר למעלה מ-30 חיילים דרום-אפריקאיים, כמה מהם במטוס שהופל בעומק אנגולה, ובין החיילים היה יהודי צעיר. בגלל התערבות הדרום-אפריקאית, של אפריקאנס (צאצאי הבורים) ואנגלים, נהגים להודיע את דתו של כל חלל.”

כתרניאל ערך גם ראיון עם מפקד הצבא באזור: „מייגור איבן באסטר התחמק בהתמדה, מהתייחסות כלשהי לצד הפוליטי של פעולותיו, ושב וציין כי נשלח להגן על מיתקני מיפעל התישלובת ההידרו-אלקטרי.”

כאשר התבהר כי מילחמת-אנגולה תמה ואנשי המפלא ניצחו, אמר לאריה רוזנפלד אחד הכתבים למודייהקרבנות: „המילחמה רק החלה, אחרי שהם יחסלו, כך או אחרת, את רודניה, יחלו קרבות הגרילה בגבול נאמיביה-אנגולה, ויתפשטו לאורך כל גבולות דרום-אפריקה.”

הלת בציודו השמאלי של הכביש, כמו באנגליה, וכך, לאחר חציית הגשר היה עליהם לעבור לצידה הימני של הדרך. כאן הם נטמעו בינות לאלפי הפליטים שהתגודדו לצדי הדרך, וכאשר נשאלו אלה לסיבת הכריחה הם סיפרו, להפתעתם של אריה וכתריאל, כי הם נמלטים דווקא מפני כוחות האוניט"א (המחתרת הפרו-מערבית), שלדיברי הנמלטים אנשיה יותר שודדים מאשר לוחמי-חירות; ואילו אנשי המפלא"א (הפרו-סובייטים), לדיבריהם, נר הגים כצבא מאורגן לכל דבר.

בהמשכם לעבר פלס אנגולה, הבחינו אריה וכתריאל באנשי האוניט"א, שכל אחד מהם הסתובב עם כמה כלי נשק, כשהם יורים מהם לכל עבר, ונראים כי שודדי-דרכים עמוסי חגורות כדורים ורימוני-יד. אריה וכתריאל הגיעו עד ליעירה פרה-הלה-דש, ולדיברי אריה רחוני פלד: „העיירה נבזזה לחלוטין, הבנק שבה נפרץ בחומרי-נפץ, ותושביה הסתובבו עירומים-למחצה, כשהם מתחננים לפרוסת לחם.”

„בלילה חורנו לעיירה שובין שבתחום נאמיביה”, מספר אריה, „ופגשנו שם כי לוקס, אפריקאי ציבעוני שעבד כעורצ-צלם במישרדה-התעמולה הדרום-אפריקאי, הלבנים שבעיירה נהגו לקרוא לו, הסנדק, לוקס הוביל אותנו, ועוד כמה עיתונאים זרים ופקידים לבנים של ממשלת דרום-

על הגשר התודעו שני הישראלים מ-קרוב אל הצבא הדרום-אפריקאי, צבא שהוא בבחינת נעלם במערב. אריה מתאר את הצבא הזה כ„חמרש ברובי אף-אן בלגיים ובתמ"קים עוזי ישראליים, המזכירים את צה"ל של קודם מילחמת ששת הימים. כמרוכז נוטל צבא זה איתו שכפ"צים ניידים.”

אסוציאציות אירופיות

ע ד אותו גשר בין נאמיביה לאנגולה זכה אריה רוזנפלד בהלם: „בגשר שעל נהר הקונגה ניצבו קציני-צבא פורטוגליים, שמיינו את זרם הפליטים שניסה לחצות את הגבול. הקצינים איפשרו מעבר ארוך לפרוטוגונים, שהתגוררו באנגולה פחות משלושה דורות. דבר זה הוכר לי סיפורים מאירופה, בתקופה אחרת.” גם אריה וגם כתרניאל לא יכלו להתעלם מן האסוציאציות שמחזה זה העלה בעיניהם.

התחבורה בכבישי דרום-אפריקה מתנ-

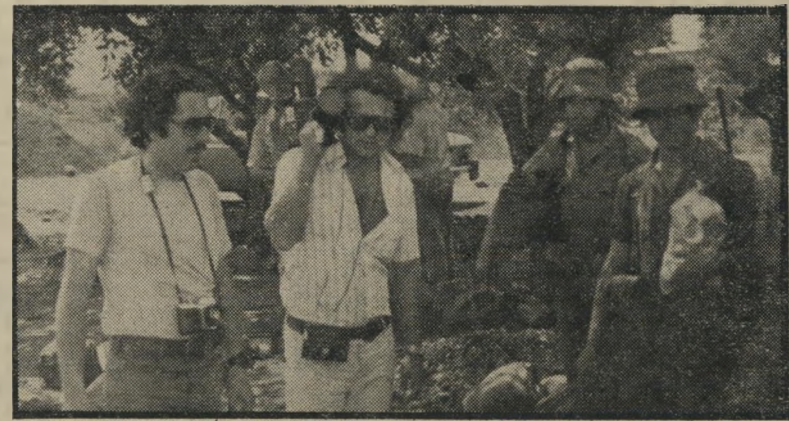
ר שבת הקרובה, כאשר יצלם אריה רוזנפלד במצלמת-הטלוויזיה שלו את אחד ממישחקה-הכדורגל, איש מן הצופים שבאיצטדיון לא יעלה בדעתו, כי צלם צנום וממושקף זה, שב לאחרונה מאחד ממוקדי הפעילות האלימה שבאפריקה, הי גבול שבין נאמיביה (ששה חסות דרום-אפריקאי) ואנגולה, ושהוא צילם במצלמתו את אירועיה האחרונים של מילחמת-האזרחים באנגולה, בין פילגי אוניט"א ומפלא”א.

הצלם אריה רוזנפלד, והכתבי-במאי כתרניאל שחורי, עובדי חברת הסרטים ג'סטל, נשלחו מישראל לדרום-אפריקה לכסות את מילחמת-האזרחים באנגולה, עבור חברת הטלוויזיה אן-בי-סי האמריקאית ואדיאפא רשת-הטלוויזיה הגרמנית מפראנקפורט. משימתם של השניים היתה לדווח על תנועותיו של צבא דרום-אפריקה, שהחל בפעילות לקראת פלישה, ואף מימש אותה בלקיט. בדומה לעיתונאים וכתבי-טלוויזיה אחרים, שנשלחו לכסות אפשרות פלישה זאת, התמקמו אריה וכתריאל בעיירה קטנה בשם שובין, במרחק קילומטרים אחדים מגבול אנגולה, מול סכר התישלובת הידרו-אלקטרי השוכן על הגבול (מיפעל הקרוב, בסדר-גודלו, לסכר אסואן).

פרשת-המים הגורלית

מ ספר אריה רוזנפלד: „התיידדנו עם גימי תומפסון, אוסטרלי ענק, שהתי מחה בהקמת גשרים ברחבי העולם ובסכרי רת סכרים, ואשר משמש כמנהל פרויקט ההקמה של התישלובת ההידרו-אלקטרית על נהר הקונגה. עוד קודם שהרחנו מילחמה כלשהי, לקח אותנו תומפסון לגלגים וויסקי, והסביר לנו את סודות המקום, ואת מטרתו של מיפעל התישלובת לספק אנרגיה זולה לדרום-אפריקה.”

באר ראשון של שחר חצו אריה וכתריניאל את גבול נאמיביה, בגשר שמעל לנהר קונגה, מבט חטוף על היקף מיפעל הביא את כתרניאל למסקנה: „פרשת-מים זאת תגרום יותר קרבות ומתיחות מאשר מילחמת-המים בין סוריה לישראל בסוף שנות החמישים וראשית השישים.”

רוזנפלד ושחורי עם חיילים דרום-אפריקאיים קודם תחילת רודניה

טחות, להשלים לתואר מהנדס בלי בעיות.” לביית-המישפט. הסטודנטים המי תוסכלים פנו לעורר-הדין אמנון זיכרונג, וזה שלח בשמם מיכתב אל רקטור האוניברסיטה ודיקן הפקולטה להנדסה, ובו שיטה את טענותיהם. „אולם זהו רק השלב הראשון”, אומר אורי, „אין עוד הרבה זמן עד סיום שנת הלימודים, ואם לא תהיה ברירה ולא נקבל לפחות את הי תוכנית המובטחת, שמושכים אותה כבר ארבע שנים ואיש אינו טורח לשבת עליה, נבקוט את הצעדים המקובלים במדינה: שביחות הפגנות וכו'. נראה שבלי זה אי-אפשר להשיג מה שמגיע!”

באר-שבע, בו נכתב כי הרמה במכון לחיי נהר טכנולוגי בחולון נמוכה. זאת, למרות העובדה שלאיש מראשי הפקולטה להנדסה אין מושג מה מתרחש במכון. בתשובה לשאלה הטיב פרופסור ברול, דיקן הפקולטה: „תוכנית הלימודים במכון לחינוך טכנולוגי מורכבת מ-50% לימודי הנדסה ו-50% לימודי חינוך וי הוראה.” לעומתו טוען יגאל כוכבי, ראש החוג: „85% מן הלימודים הם לימודי הנדסה, ורק 15% לימודי הוראה של בית-הספר לחינוך.”

„כל מה שאני רוצה”, אומר הסטודנט יוסי שיין, „הוא שיאפשרו לי, על-פי ההב-

ופתאום ראינו הכל באור הנכון. ראשי החוג התחלפו שלוש פעמים במשך ארבע שנות קיום המכון, בכל פעם הגיעו אנשים שלא-כל-כך הסתדרו בפקולטה להנדסה, ונשלחו כאילו לגלות. היינו ממש בני-חורגים לאוניברסיטה.”

בינתיים השתנה התבליט בפתח המכון בשלישית. כעת רשום בו: „בית-הספר לחינוך”, זאת, למרות שראש-החוג ומר-בית המרצים הם אנשי הפקולטה להנדסה, המגיעים לחולון פעם או פעמיים בשבוע.

רמה נמוכה. בשנת 1975 נשלח מיכ-תב מן הפקולטה להנדסה לאוניברסיטת

סטודנטים, רחוקים ממרכזי האוניברסיטה וללא כוח ממש או גב כלשהו. ממשך אורי ברוגז רב. „התלמידים שהתחילו ללמוד ב-1974 כבר נרשמו לפקולטה למדעי הרוח, וידעו שהם עתידים להיות מורים לחינוך טכנולוגי על אפשרות של השלמה לתואר מהנדס, אם יתקבלו לפקולטה להנדסה. אנחנו הלא התקבלנו לפקולטה להנדסה, ואין זה הוגן שנירשם מחדש, נעמוד בבחינות-כניסה ונלמד עוד שני תיים.”

אבירים הפעילה בין הסטודנטים הממורמרים, הקים ועד-פעולה, „התחלנו לפנות לכל מיני גורמים”, הוא מספר,